

Joan Bover

El joc de la tria

La finestra plegadissa s'aixeca a manera de teló per a la nina. Son pare i sa mare entren a la seva habitació per regalar-li un teatret de cartó, antic i fràgil. La jugueta marca el moment en què la nina pren la seva primera decisió important: vol esser actriu. La seqüència introductòria ens ha fornit les pistes per a una possible lectura d'*Actrius* sobre tres eixos: la reflexió sobre el passat, les conseqüències de la tria i la vida com a joc.

Com tota bona obra artística, "Actrius" permet més d'una interpretació: la crítica de l'ambició, l'anàlisi psicològica o les entranyes de la professió actoral són altres possibilitats. Però a mi em va seduir més aquesta atapeïda xarxa de memòries que es projecten dolorosament cap al present per recordar a na Glòria, n'Assumpta i na Maria que qualsevol moviment en el seu joc vital contribueix a marcar un camí que a la vegada oferirà noves oportunitats per a la presa de decisions. Totes tres, enfrontades a un personatge sense nom (perquè s'inicia encara en l'aprenentatge sobre el valor de la tria) es veuen obligades a mirar cap enrere i acceptar (ja que no sempre és possible justificar) les diferents opcions que han pres en el passat, amb les indefugibles renúncies, els sacrificis, algunes comoditats i, inevitablement, les seves conseqüències

sobre el futur. La seva vida és una obra en què cadascuna ha estat protagonista i ha anat escrivint el seu paper sobre la marxa, trenant una mena de determinisme, paradoxal des del moment que és triat per elles mateixes. Aquest és, doncs, "el joc de les heroïnes", com maliciosament es titula el recital de na Glòria: un joc que comença amb una partida de cartes gens trivial i que obligarà a una elecció decisiva fins i tot a na Maria. Quan aquesta afirma amargament "no vaig voler jugar", les seves paraules adquireixen tot el valor simbòlic d'una reflexió lúcida més enllà del personalisme. De la mateixa manera que les tres lectures d'"Ifigènia" abasten ràpidament la categoria de tres visions diferents sobre com encarar-se a la vida.

Ventura Pons continua en el camí de l'austeritat i el despullament iniciat a *El perquè de tot plegat*. Amb un text tan superb i quatre actrius tan categòriques no ho tenia gaire difícil. Això i tot, cal reconèixer la valentia de la seva posada en escena. La cinta està construïda sobre un guió simètric fet de seqüències llargues i profundes, sobre uns diàlegs de rèpliques tan punyents com incontestables són els monòlegs i sobre una il·luminació uniforme i càlida que enllumena per igual tots els caires de la complexitat humana. Cap concessió a l'espectacularitat.

Ben al contrari, ateny l'essència a través de la concisió: el predomini de primers plans i mitjans; el muntatge (cada vegada que Lizaran ofereix el contrapunt necessari a les exageracions d'Espert/Sardà amb l'insert d'una sola mirada); i la situació dels elements - pocs - dins el pla (com quan Espert ens fita des d'un primer pla mentre té darrera la difuminada consciència que burxa en el seu passat representada per l'aspirant). Una tècnica sòbria per a un director que sap que l'espectacle és (dins) l'ànima humana.

Títol original: *Actrius*.
 Direcció: Ventura Pons.
 Guió: Ventura Pons i Josep Maria Benet i Jornet, a partir de llibra teatral "E.R."
 Fotografia: Tomàs Pladevall.
 Música: Carles Cases.
 Interpretació: Núria Espert (na Glòria), Rosa Maria Sardà (n'Assumpta), Anna Lizaran (na Maria) i Mercè Pons (l'aspirant).

